

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Acció Climàtica,
Alimentació i Agenda Rural**

PLA GENERAL DE POLÍTICA FORESTAL

2024-2040

Esborrany adjunt al Document Inicial Estratègic

Novembre 2023

Contingut

1. INTRODUCCIÓ I MARC LEGAL	3
1.1. Una política forestal per al segle XXI.....	3
1.2. Marc legal del PGPF i el seu context Europeu.....	5
1.3. El PGPF com a Pla Territorial Sectorial. El model escalonat de la planificació forestal a Catalunya i la relació amb altres planejaments sectorials	8
2. METODOLOGIA I ESTRUCTURA DEL PLA	15
2.1. Metodologia general.....	15
2.2. Descripció dels apartats.....	16
3. FINALITAT I OBJECTIUS DEL PLA.....	19
4. DESCRIPCIÓ DEL SECTOR FORESTAL A CATALUNYA	20
5. DIAGNOSI DEL SECTOR FORESTAL CATALÀ	22
6. EIXOS ESTRATÈGICS I LÍNIES D'ACTUACIÓ DEL PLA	23
7. PRESSUPOST.....	24
8. ORIENTACIONS DE POLÍTICA FORESTAL, EINES DE SUPORT A LA GESTIÓ I COMPATIBILITATS D'USOS DELS TERRENYS FORESTALS A CATALUNYA.....	24
9. NORMATIVA GENERAL	24
10. SISTEMA D'AVALUACIÓ I SEGUIMENT	24

ÍNDEX DE TAULES

Taula 1: Continguts del PGPF d'acord amb la Llei 6/1988.....	5
Taula 2: Directrius generals de planificació de la Conferència Ministerial per la Protecció de Boscos de Lisboa de 1998.....	7
Taula 3: Criteris i indicadors paneuropeus de gestió forestal sostenible	20

ÍNDEX DE FIGURES

Figura 1: Model escalonat general de planificació forestal. Figures i abast	8
Figura 2: Figures d'ordenació en la planificació forestal a nivell de finca forestal	9
Figura 3: Model escalonat de planificació forestal a Catalunya: Continguts bàsics dels plans	9
Figura 4: Àmbits territorials funcionals de Catalunya	12
Figura 5: Model concertat de planificació forestal i territorial.....	13
Figura 6: Estratègies, plans i iniciatives sectorials que interactuen amb el PGPF.....	14
Figura 7: Esquema d'organització dels apartats del Pla General de Política Forestal de Catalunya	16

El present document constitueix l'esborrany del Pla General de Política Forestal 2024-2040 que acompanya el Document Inicial Estratègic per iniciar el procediment d'avaluació ambiental. D'aquesta manera, l'esborrany dibuixa l'estructura i contingut que el Pla desenvoluparà en el seu procés de redacció. En cap cas, el contingut i estructura del present document s'ha d'interpretar com a definitiu, ja que pot incorporar variacions fruit de processos participatius o el mateix procés d'avaluació ambiental.

1. Introducció i marc legal

1.1. Una política forestal per al segle XXI

Catalunya és un país amb una important fracció de terrenys forestals els quals representen fins a un 60% de la seva superfície i fins a un 40% és arbrada. Aquests boscos i terrenys forestals són, d'una banda, una font de beneficis socioeconòmics i ambientals que cal potenciar i d'altra banda, cal considerar que són dinàmics i no estan exempts de riscos, especialment en un context de canvi climàtic.

La **gestió forestal sostenible** a Catalunya esdevé una eina fonamental per a garantir la persistència i multifuncionalitat dels boscos, plantacions, terrenys forestals no arbrats i del medi natural en general, tot afavorint l'aprovisionament de béns i serveis ecosistèmics de forma sostenible en el temps, la salut i la vitalitat dels ecosistemes forestals, el desenvolupament socioeconòmic del territori, la conservació de la biodiversitat i la prevenció i mitigació dels impactes dels riscos naturals i del canvi climàtic.

Una gran part dels boscos de Catalunya són de propietat particular o d'ens locals i, així com existeix una important sensibilitat social vers els temes ambientals, cal compatibilitzar els usos socials del bosc amb la **defensa dels drets de la propietat forestal** i millorar la percepció de la gestió forestal.

L'aprofitament sostenible dels recursos forestals permet, a més, el **manteniment d'un sector econòmic estratègic** per al territori i les economies rurals, afavoreix la **persistència dels boscos** front a determinats riscos naturals com els incendis forestals. A més, la gestió forestal sostenible permet avançar en el compliment dels objectius de les agendes Forestal¹ i Rural² de Catalunya, de l'Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible³, el desplegament de l'Estratègica Catalana de Bioeconomia 2030⁴ i, en conjunt, contribueix a millorar la resiliència socioecològica tant dels boscos, com del sector forestal i altres sectors econòmics estretament relacionats amb la infraestructura verda de Catalunya i la seva multifuncionalitat.

Per tant, entre els objectius de la política forestal i la nova governança dels espais forestals i medi natural hi ha la promoció de la gestió activa, sostenible i planificada dels terrenys forestals com una eina per a potenciar llurs **funcions socioeconòmiques**, garantir la **provisió dels serveis ecosistèmics** de suport (embornals de carboni, conservació de la biodiversitat, cicle de l'aigua), proveïment (fusta per construcció, bioenergia, suro, pastures, biorefineria), regulació (prevenció d'incendis i avingudes, conservació dels sòls) i culturals (usos recreatius al medi natural) que la societat demanda. Així mateix, es pretén garantir la funcionalitat de la **infraestructura verda** del país, tenint en compte els **impactes del canvi climàtic** i els seus efectes negatius sobre els terrenys forestals i, en conseqüència, vers la societat i les economies del territori, en línia tant amb la Declaració Ministerial de Bratislava⁵ com en

¹ Agenda forestal 2020-2025. <https://agricultura.gencat.cat/ca/ambits/medi-natural/gestio-forestal/planificacio-forestal/agenda-forestal/>

² <https://www.desenvolupamentrural.cat/agenda-rural-catalunya>

³ https://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/educacio_i_sostenibilitat/desenvolupament_sostenible/agenda-2030-ods/

⁴ <https://ruralcat.gencat.cat/web/guest/bioeconomia/ebc2030>

⁵ Bratislava Ministerial Resolution. Adapting pan-European Forests to Climate Change. FOREST EUROPE. <https://foresteurope.org/about/ministerial-conferences/bratislava/>

allò previst en l'Estratègia Catalana d'Adaptació al Canvi Climàtic per a l'horitzó 2030 (ESCACC30)⁶. En aquest sentit, la gestió forestal sostenible pot contribuir de diferents maneres a la implementació de **solucions basades en la natura** dins les polítiques de mitigació i adaptació als impactes del canvi climàtic.

D'aquesta forma, alguns dels reptes estratègics que afecten als boscos i terrenys forestals a Catalunya estan estretament relacionats amb el manteniment, promoció i recuperació de la gestió activa tan en la seva vessant productiva (a través, per exemple, de la planificació i gestió associada dels aprofitaments i usos, la tecnificació dels aprofitaments i actuacions forestals, la millora de les infraestructures a les zones productives o la diversificació de l'activitat forestal), com per a l'adaptació dels ecosistemes forestals als impactes del canvi climàtic (amb els riscos naturals i la provisió d'aigua com a eixos clau) tot garantint la persistència de la multifuncionalitat dels mateixos en un context de demandes socials creixent vers al medi natural i d'emergència climàtica⁷.

Una de les principals amenaces que afecten la conservació dels boscos i la provisió dels serveis ecosistèmics de la infraestructura verda són els **incendis forestals**, i molt especialment, els incendis que es coneixen com **de comportament extrem**, capaços d'assolar desenes de milers d'hectàrees tot fent col·lapsar tan les mesures preventives com la capacitat de control dels mateixos. En aquest sentit, les actuacions sobre les anomenades càrregues de combustible (biomassa) que exerceixen els aprofitaments de fusta, llenyes i la ramaderia extensiva en el marc de al bioeconomia són aspectes claus, que a més es poden veure complementats amb el desenvolupament d'actuacions estratègiques de suport a les tasques d'extinció en cas d'incendi.

A la vegada, el model de gestió forestal sostenible cal emmarcar-lo en un marc econòmic viable, garantint la rendibilitat o viabilitat dels treballs silvícoles i l'estabilitat del sector productiu que permet establir la **cadena de valor i la valorització dels productes forestals**. En aquest sentit, la **innovació, la transferència de tecnologia i la tecnificació dels processos productius** del sector forestal són una eina clau, com ho és també la diversificació dels mercats, promovent els diferents usos industrials de la fusta i la biomassa, i nous productes d'alt valor com la fusta per construcció o les biorefineries.

Dins de l'àmbit de la diversificació no s'ha d'oblidar altres mercats estratègics de productes forestals a Catalunya, com són el suro, els aprofitaments pastorals i el pinyó, que contribueixen, en algunes zones de manera significativa, a la renda del món rural.

Previsiblement als efectes del **canvi climàtic**, a banda dels incendis forestals anomenats anteriorment, es suma un increment de la freqüència d'episodis climatològics extrems (nevades, ventades, sequeres, plagues i malures) de forma que cal preveure les intervencions necessàries per afavorir la **mitigació dels impactes i adaptar els ecosistemes** als mateixos, i habilitar els mecanismes per accelerar la **recuperació dels espais afectats per catàstrofes** (per exemple, de la seva funció productora, o de protecció dels sòls, embornal de carboni, etc.), tot millorant la **resiliència** del sistema. Dins l'agenda climàtica és fonamental trobar les sinèrgies necessàries amb les polítiques forestals en allò referit a la captació i **provisió d'aigua** de les conques forestals, tal i com reconeix l'ESCACC2030.

Per altra banda, la **informació i coneixement** dels ecosistemes i infraestructura verda forestal (incloent els boscos singulars i els rodals de boscos madurs) i del sector forestal, és una eina bàsica per a la definició de polítiques i estratègies, així com per a la definició d'una agenda de recerca, innovació, formació i transferència tecnològica.

Finalment, el bosc i els terrenys forestals en general, representen una sèrie de recursos que van més enllà dels possibles aprofitaments fusters o altres aprofitaments econòmics de béns tangibles, de manera que el concepte de desenvolupament sostenible està intrínsecament relacionat amb el de **conservació de la diversitat biològica** i els preceptes de Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya⁸. Catalunya, com a societat avançada, ha promogut en els darrers decennis

⁶ <https://canviclimatic.gencat.cat/ca/ambits/adaptacio/estrategia-catalana-dadaptacio-al-canvi-climatic-2021-2030/>

⁷ <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/354303/govern-declara-formalment-emergencia-climatica>

⁸ https://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/patrimoni_natural/estrategia-catalana-del-patrimoni-natural-i-la-biodiversitat/

un alt grau de protecció dels espais forestals mitjançant les declaracions de figures de protecció dels mateixos, a la conservació dels quals pot contribuir-hi la gestió forestal activa i propera a la natura.

La crisi sanitària del COVID va mostrar, a més, el gran potencial dels terrenys forestals i del medi natural en conjunt d'acollir l'ús **recreatiu, esportiu i social**, i alhora, la necessitat de fer-lo compatible amb la resta de les seves funcions productives, cultural, ambientals (control de l'erosió i conservació de la biodiversitat per exemple) o la pròpia gestió dels riscos naturals. Complementàriament, aspectes com **bosc i salut** s'han anat consolidat els darrers anys, mostrant la diversitat de facetes que la sempre en evolució relació entre boscos i societat va mostrant.

1.2. Marc legal del PGPF i el seu context Europeu

La Direcció General d'Ecosistemes Forestals i Gestió del Medi del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural (DACC) és la promotora de la redacció del Pla General de Política Forestal de Catalunya 2024-2040 (PGPF).

El primer PGPF de Catalunya vigent va comprendre el període 1994-2004. El darrer PGPF fou aprovat al 2014 com a Pla Territorial Sectorial (Acord GOV/92/2014, de 17 de juny) però roman suspès per una sentència ferma del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya d'1 de juliol de 2019 (desestimació del recurs de cassació a la Sentència del TSJC 506/2017, de 20 de juliol).

D'acord amb el que disposa l'article 7.1 de la Llei 6/1988, de 30 de març, forestal de Catalunya (en endavant, Llei 6/1988), el PGPF té com a objecte la realització d'una política forestal integral en el conjunt del territori de Catalunya amb la finalitat *"d'establir l'ordenament dels terrenys forestals de Catalunya per assegurar-ne la conservació i garantir la producció de primeres matèries, aprofitar adequadament els recursos naturals renovables i mantenir les condicions que permeten un ús recreatiu i cultural d'aquests terrenys"*.

En la següent taula es recullen els continguts que ha de tenir el Pla d'acord amb l'article 7.2 de la Llei 6/1988.

Taula 1: Continguts del PGPF d'acord amb la Llei 6/1988

a) La determinació i l'assenyalament de les zones susceptibles d'ésser declarades de repoblació obligatòria, de perill d'incendis o d'altres classificacions especials fonamentades en la utilitat pública i l'interès social.   b) Els mètodes, les directrius i els programes per a la recerca, la formació i la divulgació forestals, amb especificació dels resultats a assolir.   c) Les directrius per a fomentar i millorar la producció forestal i la indústria de transformació.   d) Les estratègies generals per a conservar el patrimoni natural i l'ús social i recreatiu dels terrenys forestals.   e) Els esquemes generals de compatibilitat entre la silvicultura i la producció agropecuària, principalment pel que fa a la repoblació dels terrenys agrícoles marginals i al desenvolupament de l'activitat forestal en les explotacions agrícoles.   f) Les condicions per a fixar i revisar la unitat mínima de producció forestal i les èpoques de tallada.

El seu àmbit d'aplicació és, per tant, el conjunt de **terrenys forestals o forests de Catalunya**. D'acord amb l'article 2 de la Llei 6/1988, aquests queden definits com segueix (a excepció dels sòls qualificats legalment com a urbans o com a urbanitzables programats, article 3.1):

- Els sòls rústics poblats d'espècies arbòries o arbustives, de matolls i d'herbes.
- Els erms situats en els límits dels boscos que siguin necessaris per a la protecció d'aquests.
- Els erms que, per llurs característiques, siguin adequats per a l'aforestació o la reforestació.

- 2.2 Es consideren també com a terrenys forestals els prats de regeneració natural, els aiguamolls, els rasos poblats anteriorment i transformats sense l'autorització corresponent i les pistes i camins forestals.
- 2.3 Es consideren com a terrenys forestals temporals, amb una durada mínima del torn de l'espècie, els terrenys agrícoles que circumstancialment són objecte d'explotació forestal amb espècies de creixement ràpid.

La **Conferència Ministerial per la Protecció dels Boscos a Europa** (MCPFE), és una iniciativa política d'alt nivell per la cooperació en matèria forestal. Té com a objectiu principal la identificació i el tractament dels boscos i de silvicultura en el seu àmbit geogràfic i promou la gestió forestal sostenible dels boscos europeus.

La Conferència ha estat treballant en el concepte de gestió forestal sostenible (GFS) i de pla de política forestal en el context europeu des de l'any 1990.

Segons la resolució d'Hèlsinki de 1993, la **gestió forestal sostenible** és la *"la custòdia i l'ús dels boscos i les terres forestals d'una manera i a un ritme que mantingui la seva biodiversitat, productivitat, capacitat de regeneració, vitalitat i el seu potencial per complir, ara i en el futur, funcions ecològiques, econòmiques i socials rellevants, a nivell local, nacional i global, i que no causin danys a altres ecosistemes"*. A l'abril de 2003, a la conferència de Viena, els ministres responsables dels boscos de 40 països europeus i la Comunitat Europea van signar la Declaració de Viena i les seves 5 resolucions. En el annex es recull que *"un pla forestal nacional constitueix un procés participatiu, holístic, intersectorial i iteratiu de planificació política, implementació, seguiment i avaluació a nivell nacional i/o subnacional per tal d'avançar cap a la millora de la gestió forestal sostenible (...) i contribuir al desenvolupament sostenible. Els plans forestals nacionals es basen en la sobirania nacional, el lideratge dels països i el compromís polític a llarg termini, fer ús de les millors capacitats existents i recolzar el desenvolupament intel·lectual, humà i institucional en el camp de la gestió forestal sostenible"*.

Els principis que ha de tenir un pla, segons les resolucions d'aquesta conferència són:

- Participació
- Enfocament holístic i intersectorial
- Procés iteratiu amb compromís a llarg termini
- Construcció de capacitats
- Coherència amb les legislacions i polítiques nacionals
- Integració amb les estratègies de desenvolupament sostenible del país
- Coherència amb els acords internacionals, considerant les sinèrgies entre les iniciatives i els acords internacionals sobre boscos
- Reforma institucional i política
- Enfocament ecosistèmic
- Recolzament en els agents socials per a la implementació
- Creixement de l'interès i la preocupació pels boscos

Per a la redacció del PGPF es tenen en consideració les directrius generals de planificació de la Conferència de Lisboa de 1998⁹ (Taula 2).

⁹ Pan-European Operational Level Guidelines for Sustainable Forest Management. <https://foresteurope.org/workstreams/sustainable-forest-management/>

Taula 2: Directrius generals de planificació de la Conferència Ministerial per la Protecció de Boscos de Lisboa de 1998

CRITERI 1: MANTENIMENT D'UN INCREMENT APROPIAT DELS RECURSOS FORESTALS I DE LA SEVA CONTRIBUCIÓ ALS CICLES GLOBAIS DEL CARBONI

- a) La gestió forestal hauria de tractar de mantenir o incrementar el bosc i els terrenys forestals, i augmentar la qualitat dels valors econòmics, ecològics, culturals i socials dels recursos forestals, incloent el sòl i l'aigua. Això s'haurà de fer fent ple ús dels serveis relacionats, com la planificació de l'ús del sòl i la conservació de la natura.
- b) S'hauria d'establir i mantenir la inventariació i la cartografia dels recursos forestal, adequada a les condicions nacionals i locals, tal i com es descriu en aquestes Directrius guia.
- c) S'haurien d'elaborar i actualitzar periòdicament plans d'ordenació o equivalents, apropiats a la mida i l'ús de l'àrea forestal. Haurien de basar-se en la legislació forestals i ambiental, així com en els plans d'ús del sòl en vigor, i cobrir adequadament els recursos forestals.
- d) Hauria de realitzar-se periòdicament un seguiment i avaluació de la gestió dels recursos forestals, i els seus resultats s'haurien d'utilitzar en el propi procés de planificació.

CRITERI 2: MANTENIMENT DE LA SALUT I VITALITAT DELS ECOSISTEMES FORESTALS

- a) La gestió forestal hauria de tractar de mantenir i incrementar la salut i vitalitat dels ecosistemes forestals, i tractar de rehabilitar els ecosistemes forestals degradats, quan això sigui possible per mitjans silviculturals.
- b) La salut i la vitalitat dels ecosistemes forestals han de ser revisades periòdicament, especialment els factors clau biòtics i abiòtics que afecten a la salut i vitalitat dels ecosistemes forestals, com ara plagues, malalties, sobrepastura o sobrecarrega ramadera, foc i danys causats per factors climàtics, contaminants de l'aire i operacions de gestió forestal.
- c) Els plans d'ordenació o equivalents haurien d'especificar els sistemes i mitjans per a minimitzar els riscos de degradació i danys dels ecosistemes forestals. La planificació forestal hauria d'utilitzar els instruments polítics que recolzin aquestes activitats.

CRITERI 3: MANTENIMENT I MILLORA DE LES FUNCIONS PRODUCTIVES DELS BOSCOS (FUSTA I ALTRES PRODUCTES)

- a) La planificació forestal ha de tractar de mantenir la capacitat de producció d'una sèrie de productes i serveis forestals, fusta i altres, sobre la base de sostenibilitat.
- b) La planificació forestal ha de tractar d'arribar al rendiment econòmic tenint en compte tots els factors econòmics, ecològics i socials importants de cost i benefici.
- c) Els plans d'ordenació o els seus equivalents han de tenir en compte els diferents usos i funcions de l'àrea forestal gestionada. La planificació ha d'usar aquells instruments polítics creats per a sostenir la producció de béns i serveis forestals, comercials i no comercials.

CRITERI 4: MANTENIMENT, CONSERVACIÓ I MILLORA DE LA DIVERSITAT BIOLÒGICA EN ECOSISTEMES FORESTALS

- a) La gestió forestal ha de tractar de mantenir, conservar i millorar la biodiversitat en l'ecosistema, en espècies i nivell genètic i, on sigui apropiat, la diversitat i nivell paisatgístic.
- b) La planificació hauria d'establir l'inventari i les mapes de recursos forestals. S'hauran d'incloure biòtops forestals ecològicament importants, com àrees de ribera i zones humides, àrees que continguin espècies endèmiques i hàbitats d'espècies amenaçades, definides en llistes de referència reconegudes, així com recursos *in situ* en perill o protegits.

CRITERI 5: MANTENIMENT I MILLORA APROPIADA DE LES FUNCIONS PROTECTORES EN LA GESTIÓ FORESTAL (ESPECIALMENT SÒL I AIGUA)

- a) La gestió forestal hauria de tractar de mantenir i millorar les funcions protectores dels boscos de cara a la societat, com la protecció d'infraestructures, protecció dels sòls davant l'erosió, protecció dels recursos hídrics i protecció dels impactes negatius de l'aigua, com inundacions i allaus.
- b) S'han de registrar i cartografiar les àrees que compleixin funcions protectores específiques i reconegudes, i els plans de gestió forestal hauran de tenir en compte aquestes àrees.

CRITERI 6: MANTENIMENT D'ALTRES FUNCIONS I CONDICIONS SOCIOECONÒMIQUES.

- a) La planificació forestal hauria de tractar de respectar les múltiples funcions dels boscos de cara a la societat, respectar el paper de lo forestal en el desenvolupament rural, considerar especialment les noves oportunitats de treball en connexió amb les funcions socioeconòmiques del bosc.
- b) El drets de propietat i la tinença de la terra haurien de definir-se clarament, documentar-se i establir-se per l'àrea forestalment rellevant. Igualment els drets legals, tradicionals i consuetudinaris referents al terreny forestal, haurien de ser clarificats, reconeguts i respectats.
- c) S'hauria de proporcionar l'adequat accés al públic amb finalitats recreatives, tenint en compte el respecte als drets de la propietat i drets de tercers, el efecte sobre els recursos forestals i ecosistemes, així com la compatibilitat amb altres funcions del bosc.
- d) El llocs amb reconeguda significació històrica, cultural o espiritual haurien de ser protegits o gestionats de forma que respecti tal significació.
- e) Els gestors del bosc, contractistes, treballadors i propietaris han de disposar de suficient informació i ser animats a mantenir-se al dia mitjançant formació continuada en relació amb la gestió sostenible dels boscos.

1.3. El PGPF com a Pla Territorial Sectorial. El model escalonat de la planificació forestal a Catalunya i la relació amb altres planejaments sectorials

a) El model escalonat de planificació forestal

El Pla General Forestal de Catalunya fou aprovat l'any 1994 amb una vigència de 10 anys. Arran de la *Ley 43/2003 de Montes de España*, es crea la figura dels **Plans d'Ordenació de Recursos Forestals (PORF)** que ve a cobrir un buit històric entre el pla a nivell autonòmic i la planificació a nivell de finca forestal. El seu contingut és obligatori i executiu en matèries regulades per la llei i té caràcter indicatiu respecte altres actuacions, plans o programes sectorials. La necessitat d'una figura intermèdia de planificació forestal ja era reconeguda a la llei 6/1988, forestal de Catalunya, amb la figura dels anomenats Plans de producció contemplats als articles 6.2 i 9. Amb l'aparició dels PORF es consolida el model escalonat de planificació tan habitual, per exemple, en l'ordenació del territori i el planejament urbanístic, on els plans de rang superior estableixen les determinacions, amb caràcter prevalent, per a les figures inferiors, les quals han de ser coherents amb les de rang superior, des del nivell estratègic, al tàctic i operatiu (Figura 1).

Figura 1: Model escalonat general de planificació forestal. Figures i abast

TIPUS DE PLANIFICACIÓ	ESCALA DE PLANIFICACIÓ	ÀMBIT D'APLICACIÓ	INSTRUMENT DE PLANIFICACIÓ FORESTAL	
			GENERAL	CATALUNYA
ORDENACIÓ EXTRÍNSECA	ESTRATÈGICA	Nacional / autonòmic	Plans forestals nacionals, regionals i autonòmics	Pla General de Política Forestal (PGPF)
	TÀCTICA / OPERATIVA	Àmbit comarcal, subregional	Plans d'Ordenació dels Recursos Forestals (PORF)	PORF
ORDENACIÓ INTRÍNSECA	OPERATIVA	Local, finca, forest, gestió associada, nivell municipal	Instruments d'Ordenació Forestal (IOF)	Projectes d'Ordenació Forestal (POF), Plans Tècnics de Gestió i Millora Forestal (PTGMF) i Plans Simples de Gestió Forestal (PSGF), POF d'àmbit (supra)municipal

Font: Elaboració pròpia a partir d'Alcanda, 2005¹⁰

Pel territori català, en el seu moment es va determinar que els PORF tinguessin una escala de planificació corresponent amb el límit administratiu de les vegueries, actualment anomenats àmbits funcionals territorials (veure apartat b), fet que no contradiu l'article 31.4 de la *Ley 43/2003*¹¹. Els motius principals foren (veure apartat c):

- Facilitar el seu desplegament d'acord amb l'organització territorial de les administracions d'acord amb les previsions de l'Estatut (Llei 30/2010, del 3 d'agost, de vegueries), actualment àmbits funcionals territorials.
- Facilitar la coordinació amb els instruments de planificació i ordenació del territori d'acord amb els àmbits funcionals territorials de referència a través dels Plans Territorials Parcials.

La planificació forestal a nivell de finca, els anomenats **Instruments d'Ordenació Forestal (IOF)**, té una llarga trajectòria a Catalunya a través de l'impuls de l'ordenació dels boscos públics per part del Servei de Gestió Forestal del DACC i amb la creació, l'any 1988, del Centre de la Propietat Forestal (CPF) amb

¹⁰ Alcanda, P. (2005). "El PORF, un reto de futuro para la integración de la planificación forestal y la ordenación del territorio" 4º Congreso Forestal Español. Zaragoza, España. Septiembre 2005.

¹¹ L'àmbit territorial dels PORF seran els territoris forestals amb característiques geogràfiques, socioeconòmiques, ecològiques, culturals o paisatgístiques homogènies, d'extensió comarcal o equivalent. Es podran adaptar a aquelles divisions comarcals i divisions d'àmbit subregional plantejades per l'ordenació del territori o altres específiques divisions administratives pròpies de les comunitats autònomes.

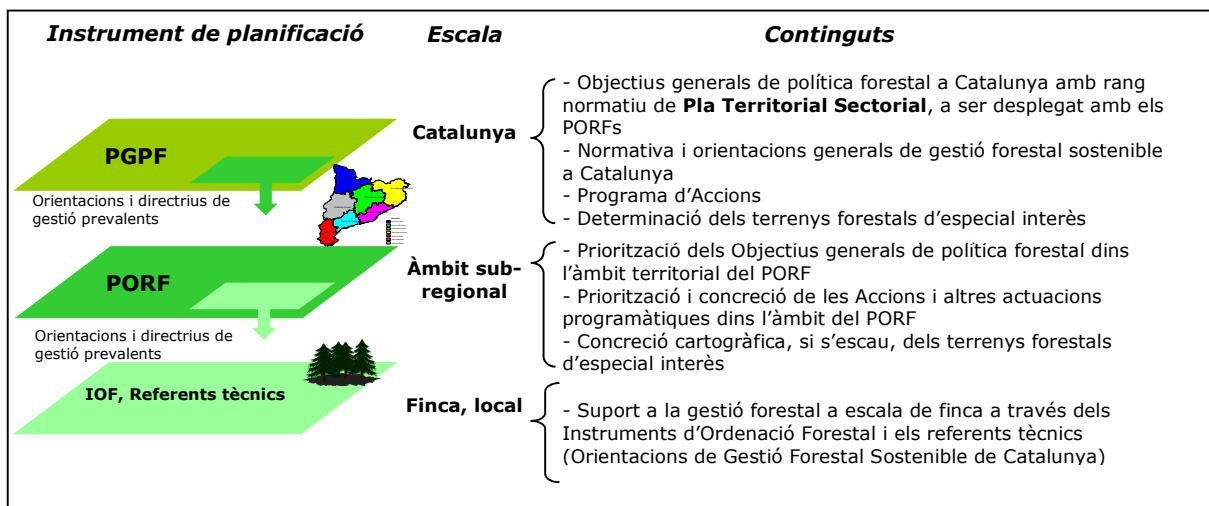
l'objectiu de promoure l'ordenació i la gestió dels boscos de titularitat privada (Figura 1). Amb la finalitat de facilitar la redacció dels IOF a escala de finca, des de l'administració forestal s'elaboren les Orientacions de Gestió Forestal Sostenible de Catalunya (ORGEST)¹² amb l'objectiu d'oferir itineraris silvícoles per aplicar una gestió forestal sostenible diferenciada en funció de l'espècie, la qualitat d'estació i l'objectiu prioritari de la propietat de producció, prevenció d'incendis o altres objectius (millora paisatgística, conservació de la biodiversitat, etc.) (Figura 1).

Figura 2: Figures d'ordenació en la planificació forestal a nivell de finca forestal

IOF	Descripció
Projecte d'ordenació	Instrument d'ordenació forestal que sintetitza l'organització en el temps i en l'espai de la utilització sostenible dels recursos forestals en una forest o grups de forests, per la qual ha d'incloure una descripció del terreny forestal en els aspectes econòmics legals i socioeconòmics i, en particular, un inventari forestal amb un nivell de detall que permeti decidir sobre la silvicultura que cal aplicar a cadascuna de les unitats de la forest i a l'estimació precisa de les seves rendes. Aquesta figura normalment s'utilitza per a l' <u>ordenació de les forests públiques</u> .
Pla tècnic de gestió i millora forestal (PTGMF)	Instrument d'ordenació per a la gestió de finques forestals amb una superfície a ordenar igual o superior a 25 hectàrees. Ha de garantir la millora, la sostenibilitat i la multifuncionalitat dels sistemes forestals; fer una parcel·lació forestal acurada de la finca; considerar i integrar els plans d'ordenació territorial, principalment en l'àmbit de la prevenció i la lluita contra incendis forestals; introduir normes silvícoles per garantir la regeneració de la massa arbòria i minimitzar els riscos d'erosió i d'incendi; definir les infraestructures per millorar la realització dels aprofitaments, i planificar les activitats agropecuàries vinculades als terrenys forestals que disminueixen la combustibilitat, afavoreixin el manteniment dels ecosistemes i en preservin la biodiversitat. Aquesta figura normalment és emprada per a l' <u>ordenació de les forests privades</u> . El PTGMF permet adaptar-se a diferents circumstàncies i necessitats forestals del territori. Així, es poden agrupar varies finques, fins i tot de diferents propietaris, per fer una ordenació conjunta en el mateix document.
Pla simple de gestió forestal (PSGF)	Instrument d'ordenació forestal que té la mateixa finalitat que el PTGMF però correspon a finques forestals amb una superfície a ordenar inferior a 25 hectàrees. Aquesta figura normalment és emprada per a l' <u>ordenació de les forests privades</u> .

Font: Centre de la Propietat Forestal¹³

Figura 3: Model escalonat de planificació forestal a Catalunya: Continguts bàsics dels plans

Font: Elaboració pròpia

¹² https://cpf.gencat.cat/ca/cpf_03_linies_actuacio/cpf_transferencia_coneixement/cpf_orientacions_gestio_forestal_sostenible_catalunya/

¹³ https://cpf.gencat.cat/ca/cpf_03_linies_actuacio/planificacio-forestal/cpf_planificacio_forestal_instruments_ordenacio_forestal_iof/

El PGPF anterior preveia la figura dels Projectes d'ordenació forestal d'àmbit municipal o supramunicipal (PFM), dels quals se'n va aprovar un Plec Base de Condicions Tècniques d'execució¹⁴ amb un recull d'informació per regular l'execució de totes les actuacions derivades dels PFM. Tanmateix, el seu desplegament, a hores d'ara, ha estat molt limitat. A tal efecte, serveixi d'exemple el cas pilot portat a terme amb el Pla de gestió forestal del municipi d'Argençola¹⁵.

La planificació forestal, al seu torn, ha de tenir en compte altres figures de planejament dels espais forestals específiques com són els Perímetres de Protecció Prioritària (PPP) per a la prevenció d'incendis forestals a escala de massís o el Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN) amb rang de pla territorial sectorial. També els plans especials dels espais protegits tenen efecte sobre la planificació dels terrenys forestals. El grau de prevalença d'una figura o altre depèn, fonamentalment, del rang normatiu de cada figura reconegut en la legislació corresponent.

Pel que fa als **Perímetres de Protecció Prioritària**, al 1998, en el Programa Foc Verd II i a l'empara d'un marc normatiu que es remunta al Reglament del Consell 2158/92/CEE de 23 de juliol relatiu a la protecció dels boscos comunitaris contra incendis (DOCE L 217/1992, de 31/07/1992), es recull per primera vegada la figura dels PPP. A partir del 1994 es van incorporar al Pla de Protecció Civil d'Emergències per a Incendis Forestals a Catalunya (INFOCAT¹⁶).

En aquest sentit, els PPP també queden reconeguts a la llei estatal a través de l'article 48 de la Llei 43/2003 de Forests, segons la qual correspon a les comunitats autònomes la declaració de zones d'alt risc i l'aprovació dels seus plans de defensa. La normativa de les comunitats autònomes determinarà les modalitats per la redacció dels plans de defensa i podrà declarar d'interès general els treballs inclosos. Així mateix, d'acord amb Llei, les infraestructures existents o de nova creació, incloses en les zones d'alt risc d'incendi tindran una servitud d'ús per a la seva utilització pels serveis de prevenció i d'extinció d'incendis.

Per altra banda les entitats locals declarades d'alt risc d'incendi forestal han de disposar d'un pla de prevenció d'incendis forestals per a llur àmbit territorial (la relació d'entitats queda recollida al Decret 64/1995, de 7 de març de 1995, pel qual s'estableixen mesures de prevenció d'incendis forestals¹⁷). Aquest pla ha de contenir les mesures operatives i administratives a prendre i les infraestructures a crear per a defensar-se dels incendis forestals i disminuir-ne el risc. A més, obliga als propietaris dels terrenys forestals, les Agrupacions de Defensa Forestal i les entitats locals a prendre mesures adequades per a prevenir els incendis forestals, i que han de fer pel seu compte els treballs que els pertoquen en la forma, els terminis i les condicions continguts en el Pla de Prevenció, amb els ajuts tècnics i econòmics establerts per l'administració. També es dona llibertat a les entitats locals, sempre dins l'àmbit de llurs competències, per a que puguin establir normes addicionals de prevenció d'incendis per als terrenys forestals del corresponent terme municipal.

Els PORF, per tant, hauran de considerar les disposicions de les planificacions vigents (especialment pel que fa als PPP i PEINs) i tractar-les de forma coherent a l'hora d'orientar la gestió forestal sostenible a escala de finca i local.

b) La relació de la planificació forestal amb la planificació territorial

L'encaix que el Pla Territorial General de Catalunya (Llei 23/1983) preveu pel PGPF és el de **Pla Territorial Sectorial** (PTS) tal i com es pot llegir al paràgraf següent:

¹⁴ <http://agricultura.gencat.cat/web/.content/06-medi-natural/boscos/planificacio-forestal/instruments-ordenacio/plec-projectes-ordenacio-forestal.pdf>

¹⁵ <https://www.argencola.cat/govern-municipal/noticia/2799/pla-de-gestio-forestal-del-municipi-dargencola>

¹⁶ https://interior.gencat.cat/ca/arees_dactuacio/proteccio_civil/plans_de_proteccio_civil/plans_de_proteccio_civil_a_catalunya/plans-especials/infocat/

¹⁷ *Les entitats locals no considerades d'alt risc d'incendi també poden redactar un pla de prevenció d'incendis forestals per al seu àmbit territorial.*

“Impulsar la redacció del pla territorial sectorial corresponent, definit a la Llei 6/1988, forestal de Catalunya, com a Pla General de Política Forestal, amb totes les determinacions que cal que contingui, entre les quals hi ha la de classificar els terrenys forestals i determinar-ne l'ús. Aquestes determinacions seran recollides pels plans territorials parcials.”

Directrius específiques respecte a la planificació dels sòls d'especial interès forestal: Memòria del Pla Territorial General de Catalunya. Pàgina 92.

D'acord amb l'article 4.3 de la Llei 1/1995, de 16 de març, per al qual s'aprova el Pla Territorial General de Catalunya, és objecte dels PTS el:

- a) Fomentar el desenvolupament sostenible del país.
- b) Respectar les terres d'ús forestal d'especial interès, ja sigui per llur extensió, per llur ubicació o per llur fertilitat.
- c) Incentivar l'ús eficient dels recursos energètics i hidràulics.
- d) Salvaguardar els espais naturals d'especial interès.
- e) Afavorir el mínim impacte ambiental de les actuacions amb incidència territorial.

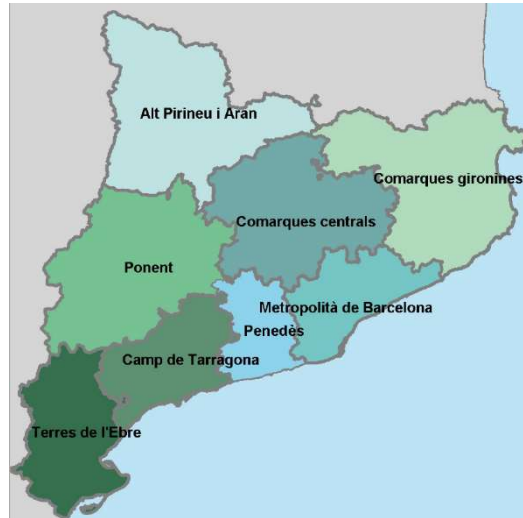
Tot i que el PTG no planteja una política territorial específica per al conjunt dels terrenys forestals, sí que ho fa per als que considera com d'especial interès forestal (memòria, pàgina 87), que són:

- Els situats a la capçalera de les xarxes hidrogràfiques i amb masses forestals arbrades¹⁸
- Els situats a les ribes dels rius, rieres i torrents
- Aquells pròxims a poblacions, la funció dels quals respon a criteris d'esbarjo i de protecció del paisatge

L'objectiu que fixa el PTG per aquests és conservar, ampliar i mantenir la superfície forestal existent, per la seva productivitat, pel valor ecològic i el valor paisatgístic i pel seu ús com a espais d'esbarjo. I a les directrius per a la protecció dels sòls d'especial interès forestal anomena la necessitat d' *“Impulsar la redacció del pla territorial sectorial forestal per tal que delimiti els espais dels seu interès definits pel PTG i alhora prengui les mesures sectorials adients per a la seva protecció, preservació, explotació o millora, d'acord amb els seus objectius”* (pàg. 90 de la memòria del PTG).

Per tant, els Plans Territorials Parcials (PTP), que es desenvolupen en el marc dels àmbits funcionals territorials, han de recollir les determinacions relatives a la classificació i ús dels terrenys forestals, i la definició de les terres d'ús forestal d'especial interès. Catalunya es divideix en 7 àmbits funcionals territorials que integren un conjunt de comarques cada un (entre 4 i 7), que són els següents: Alt Pirineu i Aran, Camp de Tarragona, Comarques Centrals, Comarques Gironines, Metropolità de Barcelona, Ponent (Terres de Lleida) i Terres de l'Ebre. Entre el 2006 i el 2010 s'ha aprovat un PTP per a cada un dels àmbits. L'any 2010 es va aprovar la creació de l'àmbit funcional del Penedès. Aquest nou àmbit de planificació està format per les comarques de l'Alt Penedès, el Baix Penedès, el Garraf i municipis de la comarca de l'Anoia. Actualment, el PTP es troba en procés de redacció (Figura 5).

¹⁸ Fora el cas, per exemple, dels terrenys forestals d'utilitat pública, així com dels boscos protectors, d'acord amb els articles 11 a 15 de la Llei 6/1988, Forestal de Catalunya.

Figura 4: Àmbits territorials funcionals de Catalunya

Font: Departament de Territori¹⁹

A una escala de planejament territorial més petita, els plans d'ordenació urbanística municipal (POUM) constitueixen la figura central de tot el sistema de planejament urbanístic. Entre altres determinacions, estableixen la classificació del sòl (urbà, urbanitzable i no urbanitzable). Aquests es veuen complementats pels plans especials urbanístics (PEU), que poden tenir aplicacions molt diverses tant pel que fa als continguts, com als àmbits territorials, per bé que no tenen la capacitat de classificar el sòl. En canvi, la legislació urbanística permet que puguin imposar restriccions d'ús dels terrenys quan la seva finalitat és la protecció de zones de gran valor agrícola, forestal, ramader, etc. Finalment, els plans directors urbanístics (PDU) tenen un abast supramunicipal, i poden establir mesures per a la protecció del sòl no urbanitzable entre les quals poden trobar-se les relatives a la protecció urbanística dels terrenys forestals per raó dels seus valors productius, ecològics paisatgístics, etc., o per motius de protecció hidrològica, de lluita contra l'erosió, o de prevenció de riscos, entre altres. En tots els casos, les seves disposicions han de ser coherents amb el que estableixin els PTP.

La designació del PGPF com a PTS queda a més reforçada per allò establert en la Llei 3/2019, del 17 de juny, dels espais agraris, que contempla la redacció del PTS agrari de Catalunya, tot establint, segons el seu article 6.5, que el Pla ha d'incloure, entre altres, *“La identificació dels espais d'alt valor agrari, definits pels plans territorials sectorials, la integritat i la naturalesa dels quals es consideri necessari preservar d'acord amb els valors, les característiques i l'interès general que tinguin per a l'equilibri territorial (...) la funció de creació de mosaic agroforestal per a la prevenció d'incendis forestals”*. Previsiblement, allò establert pel PGPF com a PTS s'integraria o complementaria el PTS agrari quan se'n desenvolupés la seva redacció.

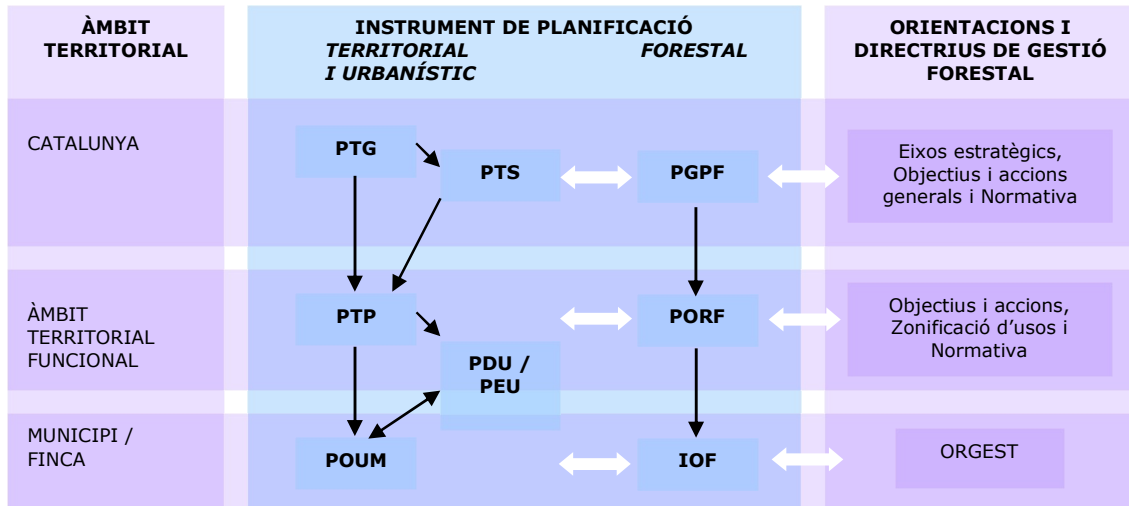
c) El model concertat de planificació forestal i territorial del PGPF

D'acord amb l'exposició de conceptes dels apartats anteriors, queda ben definida la relació jeràrquica del model escalonat de planificació forestal, i del planejament territorial i urbanístic. Ambdós planejaments però, lluny d'anar per separat, es poden relacionar entre ells, atès que el planejament territorial ja preveu el rang de Pla Territorial Sectorial al Pla General de Política Forestal, tal i com s'ha exposat en l'apartat anterior.

¹⁹https://territori.gencat.cat/ca/06_territori_i_urbanisme/ordenacio_del_territori/plans_territorials/plans_territorials_parcial/ambits_funcionals/

Aquest rang normatiu de PTS permet el desenvolupament d'un model concertat de planificació forestal i territorial al atorgar, en primer lloc, un caràcter estratègic al PGPF dotat de cartografia i normativa vinculant (normativa, directrius i consideracions addicionals). D'acord amb el model escalonat de planificació forestal, les disposicions del PGPF es podran concretar a una escala inferior i d'acord amb les particularitats territorials a través dels PORF, els quals adoptarien els límits administratius dels àmbits funcionals territorials de referència dels Plans Territorials Parciais. Aquesta coincidència de límits territorials, junt amb el rang normatiu de PTS haurà de facilitar que les disposicions de la planificació forestal estratègica i tàctica siguin fàcilment adaptades pels PTP i, per tant, pel planejament urbanístic al prevaldre els PTP sobre aquest (Figura 5).

Figura 5: Model concertat de planificació forestal i territorial

Font: Elaboració pròpia

d) La coordinació amb el conjunt de polítiques i estratègies sectorials relacionades

El PGPF, atesa la seva naturalesa de PTS i per la pròpia transversalitat de la contribució de la gestió forestal sostenible i la multifuncionalitat dels terrenys forestals vetllarà per la correcta integració de la política forestal en el conjunt de polítiques, estratègies i iniciatives que interactuen en la gestió i conservació dels terrenys forestals i la valorització dels serveis ecosistèmics. Sense pretendre fer un recull exhaustiu, la següent figura representa algunes de les figures més destacades en aquest sentit.

Figura 6: Estratègies, plans i iniciatives sectorials que interactuen amb el PGPF

Font: Elaboració pròpia

2. Metodologia i estructura del Pla

2.1. Metodologia general

La redacció d'un Pla General de Política Forestal de Catalunya és un procés complex, que ha de donar resposta a diversos objectius operatius com són abordar i prioritzar els reptes dels boscos i la resta de terrenys forestals, i del sector forestal, incorporar la participació dels principals agents econòmics del sector i del conjunt d'actors relacionats amb la gestió i ús sostenible dels recursos i serveis ecosistèmics forestals, prioritzar i concretar actuacions que es puguin programar en el temps i a nivell pressupostari o establir un marc legal de referència que sigui d'aplicació per a la planificació dels terrenys forestals i alhora actui sobre la resta de polítiques sectorials que els afecten. El següent requadre recull els principis metodològics que donen resposta als reptes actuals de la política forestal del segle XXI i que es tenen en compte en el procés de redacció del Pla.

Principis metodològics de la redacció del Pla General de Política Forestal de Catalunya 2024-2040

- **Integral:** un pla que integra les diferents actuacions i demandes sobre els terrenys forestals de Catalunya (superior al 60% de la superfície del país) i que cerca la màxima coherència.
- **Eficaç:** capaç de respondre als nous reptes plantejats, identificar-los, analitzar-ne les causes, determinar les estratègies a emprendre i també els actors implicats i els mitjans necessaris.
- **Participatiu:** que involucra als sectors i grups socials afectats perquè aportin els seus coneixements i propostes, i contribueixin a la definició de la política forestal.
- **Tècnic:** s'ha basat en els avenços del coneixement i en l'experiència acumulada.
- **Subsidiari:** ja que estableix el paper tant de la societat civil com de l'Administració i del mercat, d'acord amb els reptes plantejats, la realitat del món forestal i les noves tendències político-institucionals.
- **Ambiental:** amb el reconeixement de la gestió forestal sostenible i multifuncional com a objectiu central del pla, que ha d'incorporar els elements de tota gestió ambiental (normalització, certificació, millora contínua, avaluació ambiental estratègica, indicadors, auditories periòdiques, etc.).
- **Transversal:** aborda tots els aspectes que incideixen en els boscos i resta de terrenys forestals amb independència de la seva situació administrativa actual.
- **Proactiu:** les actuacions previstes en el pla han de reflectir allò que la societat catalana vol per als terrenys forestals de Catalunya al segle XXI i no ser únicament una resposta a agents i impactes externs.
- **Estratègic:** la rapidesa dels canvis, el grau d'incertesa dels mercats i la complexitat dels factors que afecten al sector forestal fa necessari un enfocament estratègic que ofereixi un marc comú per al conjunt del territori.
- **Realista:** atesa la naturalesa dels terrenys forestals i les limitacions de recursos externs, les actuacions previstes s'ajusten a la realitat.
- **Auditable:** l'eficàcia de qualsevol política no es pot mesurar més que amb indicadors concrets que permetin seguir objectivament l'evolució dels recursos emprats i els resultats obtinguts.

Per tal de millorar la traçabilitat del compliment dels objectius del Pla en el marc de la base europea de la gestió forestal sostenible, es podran tenir en compte els Criteris i Indicadors paneuropeus de gestió forestal sostenible per a organitzar la informació del document, d'acord amb la Conferència Ministerial per la Protecció dels Boscos a Europa (veure apartat 1.2.). La descripció i la diagnosi es podrà organitzar d'acord amb els criteris paneuropeus, de manera que la proposta d'actuacions apareix correlacionada amb aquests i dona compliment als objectius del Pla el quals, lògicament, tenen un caràcter transversal.

Una de les finalitats de poder utilitzar el marc europeu de gestió forestal sostenible al Pla és la de millorar la coherència de la política forestal catalana amb el context internacional al qual pertany, i incorporar un esquema estandarditzat per a organitzar la informació del sector, del programa d'actuacions i del sistema d'avaluació i seguiment. També s'aconsegueix fer coincidir el Pla amb altres iniciatives com la de la certificació forestal que utilitzen el mateix esquema organitzatiu de la informació.

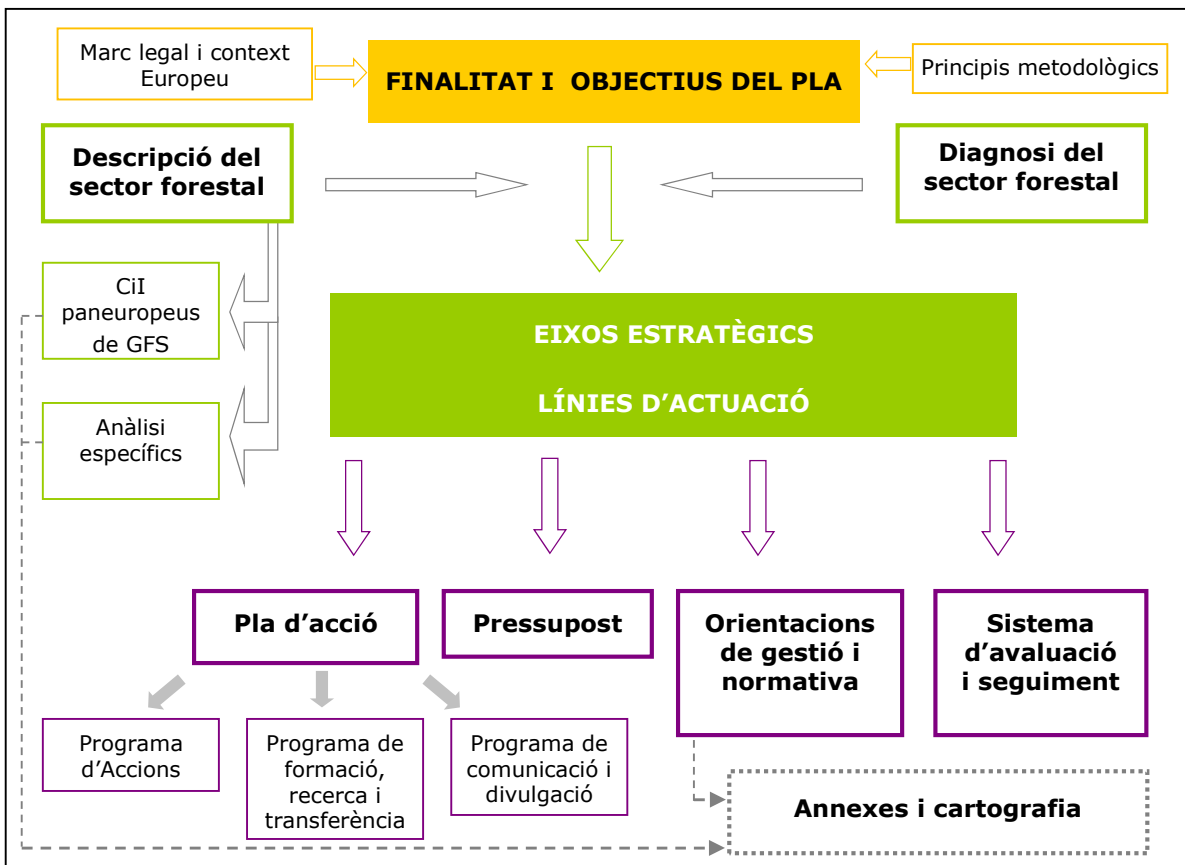
2.2. Descripció dels apartats

Els apartats que doten al PGGF 2024-2040 de contingut són els següents:

- Introducció i marc legal
- Metodologia i estructura del Pla
- Finalitat i objectius del Pla
- Descripció del sector forestal a Catalunya
- Diagnosi del sector forestal català
- Eixos estratègics i línies d'actuació
- Pla d'acció
- Pressupost
- Orientacions de gestió i normativa
- Sistema d'avaluació i seguiment
- Annexes i cartografia

i s'organitzen d'acord amb l'esquema que es mostra a continuació:

Figura 7: Esquema d'organització dels apartats del Pla General de Política Forestal de Catalunya

La **finalitat i objectius del Pla** defineixen quin és el propòsit d'acord amb la llei forestal i quins són els objectius de política forestal a Catalunya. Els objectius, per tant, tenen caràcter transversal i en general s'hauran de desenvolupar a través de diverses accions.

La **descripció del sector forestal**, juntament amb altres fonts paral·leles, és la base per a construir el següent apartat de diagnosi, i està constituïda alhora per dos apartats. En el primer s'inclou la descripció dels boscos i del sector forestal a partir dels Criteris i Indicadors paneuropeus de gestió

forestal sostenible, amb la informació organitzada de tal forma que és fàcilment comparable amb la resta de països del continent. Aquest esquema també és utilitzat pel Referent Tècnic Regional de la certificació de la gestió forestal sostenible a Catalunya, per la qual cosa s'optimitza l'esforç de cerca i actualització d'informació.

El segon apartat incorpora anàlisis específics que es puguin portar a terme expressament per la redacció del Pla, ja sigui sobre la capacitat de mobilització dels principals recursos forestals del país, o altres aspectes concrets que ajudin a programar accions.

L'apartat de **diagnosi** es nodreix de la informació de la descripció, però també de les aportacions dels principals agents econòmics del sector, la participació d'altres actors relacionats amb la gestió i conservació del conjunt de serveis ecosistèmics forestals, a més d'incorporar altres conclusions dels principals espais de debat que celebra el sector forestal català a través de jornades, seminaris o reunions de treball. Incorpora una diagnosi general dels boscos i del sector forestal català a partir d'una matriu DAFO (debilitats, amenaces, fortaleces i oportunitats).

En base als resultats de la diagnosi i de la descripció, i d'acord amb els objectius del Pla, s'estableixen els **eixos estratègics i les línies d'actuació del Pla**, marc de referència programàtic per al compliment dels objectius i el seu desenvolupament a través del programa d'accions.

Els eixos estratègics han tingut en compte també els criteris paneuropeus, és a dir, responent com el Pla vetlla pel compliment dels criteris corresponents de gestió forestal sostenible, d'acord amb els objectius de política forestal definits a Catalunya. En la versió actual es determinen 5 eixos estratègics i 28 línies d'actuació, establint un marc programàtic simplificat i operatiu.

El **pla d'acció** s'organitza a partir dels eixos i les línies d'actuació de l'apartat anterior, tot vetllant pel compliment dels criteris paneuropeus i objectius del Pla. El Programa d'accions diferenciarà les *Accions operatives*, entre les quals es troben les *accions programables* (aquelles que es poden acotar pressupostàriament i establir-ne un calendari d'execució), i les *no programables* (que corresponen a accions a tenir en compte i que cal desenvolupar) i les *Accions de recolzament*, que corresponen a l'àmbit de la formació, recerca i transferència o a l'àmbit de la comunicació i divulgació i que han estat alhora incloses en el Programa de formació, recerca i transferència i el Programa de Comunicació i divulgació respectivament.

El capítol de **pressupost** recull la dotació econòmica estimada pel compliment de les accions del pla i el seu calendari d'execució.

L'apartat d'**orientacions de gestió i normativa** estableix el marc legal i normatiu de referència per a la gestió i planificació dels terrenys forestals, l'anàlisi de compatibilitats dels usos i activitats sobre aquests terrenys i els processos administratius i competencials corresponents. També aborda la relació de la política forestal amb altres polítiques sectorials que afecten a les forests.

La gestió forestal a nivell de finca es promourà d'acord amb les disposicions d'aquests apartats i a través dels Instruments d'Ordenació Forestal així com del Referent de Gestió Forestal Sostenible de Catalunya (els quals poden incloure les ORGEST). En ambdós casos, són instruments i document respectivament externs del Pla General de Política Forestal i aprovats igualment pel DACC i el Centre de la Propietat Forestal.

Els referents estableixen, quan s'escau, les condicions tècniques per al desenvolupament de diverses activitats forestals que, en alguns casos, podran ser vinculants i, en altres, orientatives o recomanacions en el marc de consideracions addicionals. Els referents seran actualitzats d'acord amb l'evolució del marc normatiu o de noves eines metodològiques que es vagin generant (guies, codis de bones pràctiques, etc.) i per aquest motiu no poden formar part del cos del document del Pla, atès que quedarien subscrits dins el seu període fix de vigència. A l'apartat d'orientacions, per tant, s'estableix el caràcter normatiu dels referents pel conjunt del territori forestal català però no es defineixen com a tals.

El **sistema d'avaluació i seguiment** és habitual en els documents de planificació estratègica i ha de servir per organitzar un sistema d'informació, fonamentalment a través d'indicadors, que permeti

avaluar el grau de compliment dels objectius de política forestal a Catalunya. No s'ha de confondre amb el seguiment de l'estat dels boscos i del sector forestal, que ja s'ha avaluat a l'apartat de descripció, malgrat alguns indicadors poden ser comuns. En aquest cas, es tracta de forma més específica, de recollir informació sobre el grau d'aplicació del Pla.

El Pla es complementa amb els **annexes** que recullen informació diversa que completa el contingut dels apartats anteriors, o bé que no ha de formar part del document d'aprovació del Pla. Aquest apartat inclourà **cartografia** vinculant en allò determinat en l'àmbit dels terrenys forestals d'especial interès amb marc normatiu i cartogràfic específic reconegut pel conjunt del territori de Catalunya, en coherència amb el rang normatiu de Pla Territorial Sectorial. També podrà incloure cartografia orientativa, que caldrà replantejar a escales territorials inferiors a través de les figures específiques, atesa la limitació metodològica d'abastar el conjunt del territori de Catalunya.

3. Finalitat i objectius del Pla

D'acord amb l'article 6 de la llei 6/1988 forestal de Catalunya, el Pla General de Política Forestal de Catalunya s'ha de realitzar amb la **finalitat** d'establir l'ordenament dels terrenys forestals de Catalunya per assegurar-ne la conservació i garantir la producció de primeres matèries, potenciar l'aprofitament sostenible dels recursos naturals renovables i mantenir les condicions que permeten un ús recreatiu i cultural d'aquests terrenys.

Front als reptes actuals del context forestal català i internacional, i per tal del complir amb la finalitat del Pla, s'han establert cinc **objectius** específics:

- Promoure la gestió i conservació dels terrenys forestals per tal de potenciar la bioeconomia forestal circular, l'adaptació dels terrenys i sector forestal als impactes del canvi climàtic i els riscos socioambientals associats, el foment de la conservació de la biodiversitat forestal i restauració dels ecosistemes forestals i, en conjunt, la provisió dels serveis ecosistèmics forestals en un context de canvi global.
- Desenvolupar les eines necessàries en l'àmbit tecnològic, financer i de planificació que recolzi la gestió forestal sostenible i a la propietat forestal, així com el paper de les empreses i la indústria forestal com a principals agents de la cadena de valor dels productes forestals que són la base d'una bioeconomia circular i amb criteris de sostenibilitat.
- Promoure una planificació eficient dels terrenys forestals amb models participats de governança, tot potenciant la coordinació i incorporació dels valors econòmics i ecosistèmics forestals així com la gestió integrada dels riscos forestals en altres planificacions sectorials per a fomentar sinergies, evitar disfuncions i fer un ús eficient dels recursos públic-privats disponibles.
- Promoure la formació, la innovació, la transferència de tecnologia, i la tecnificació dels processos productius del sector forestal així com la valorització del conjunt de serveis ecosistèmics forestals.
- Millorar la percepció social de la gestió forestal sostenible i promoure l'ús i aprofitament sostenible de llurs productes així com de les activitats al medi forestal de forma compatible amb la gestió i conservació dels terrenys i la biodiversitat forestal, i els drets dels titulars dels terrenys.
- Promoure la gestió i conservació dels terrenys forestals per tal de potenciar la bioeconomia forestal circular, l'adaptació dels terrenys i sector forestal als impactes del canvi climàtic i els riscos socioambientals associats, el foment de la conservació de la biodiversitat forestal i restauració dels ecosistemes forestals i, en conjunt, la provisió dels serveis ecosistèmics forestals en un context de canvi global.

4. Descripció del sector forestal a Catalunya

Aquest apartat del document comptarà amb una descripció acurada del sector forestal, i podrà estructurar-se a través dels criteris i indicadors paneuropeus de gestió forestal sostenible (Taula 3), i altres indicadors que es considerin adients.

Taula 3: Criteris i indicadors paneuropeus de gestió forestal sostenible

Política i governança forestal
Indicador 1. Programes forestals nacionals o equivalents
Indicador 2. Marc institucional
Indicador 3. Marc jurídic/normatiu nacional (i/o subnacional) i compromisos internacionals
Indicador 4. Instruments financers i econòmics
Indicador 5. Informació i comunicació
Criteri 1. Manteniment i millora adequada dels recursos forestals i la seva contribució al Cicle Global de Carboni
Indicador C.1. Polítiques, institucions i instruments per a mantenir i millorar adequadament els recursos forestals i la seva contribució als cicles globals del carboni
Indicador 1.1. Superfície forestal
Indicador 1.2. Existències de fusta i suro
Indicador 1.3. Estructura de la massa per edat i/o classe diamètrica
Indicador 1.4. Carboni forestal
Criteri 2. Manteniment i millora de la salut i vitalitat dels ecosistemes forestals
Indicador C.2. Polítiques, institucions i instruments per a mantenir la salut i vitalitat dels ecosistemes forestals
Indicador 2.1. Deposició i concentració de contaminants atmosfèrics
Indicador 2.2. Estat del sòl
Indicador 2.3. Defoliació
Indicador 2.4. Danys forestals
Indicador 2.5. Degradació de terres forestals
Criteri 3. Manteniment i millora de les funcions productives de les forests (fusta i altres productes forestals)
Indicador C.3. Polítiques, institucions i instruments per a mantenir i millorar les funcions productives de les forests
Indicador 3.1. Creixement i aprofitaments
Indicador 3.2. Fusta en roll
Indicador 3.3. Productes forestals no fusters
Indicador 3.4. Serveis
Criteri 4. Manteniment, conservació i millora apropiada de la diversitat biològica en els ecosistemes forestals
Indicador C.4. Polítiques, institucions i instruments per a mantenir, conservar i millorar adequadament la diversitat biològica en els ecosistemes forestals
Indicador 4.1. Diversitat de les espècies d'arbres
Indicador 4.2. Regeneració
Indicador 4.3. Grau de naturalitat
Indicador 4.4. Espècies arbòries introduïdes
Indicador 4.5. Fusta morta
Indicador 4.6. Recursos genètics
Indicador 4.7. Fragmentació forestal
Indicador 4.8. Espècies forestals amenaçades
Indicador 4.9. Superfície forestal protegida
Indicador 4.10. Espècies comuns d'aus forestals

Criteri 5. Manteniment i millora apropiada de la funció protectora en la gestió de les forests (principalment sòl i aigua)

Indicador C.5. **Polítiques, institucions i instruments per a mantenir i millorar les funcions protectores en la gestió forestal**

Indicador 5.1. **Boscos protectors (sòl, aigua i altres funcions dels ecosistemes) infraestructura, i recursos naturals gestionats**

Criteri 6. Manteniment d'altres funcions i condicions socioeconòmiques

Indicador C.6. **Polítiques, institucions i instruments per a mantenir altres funcions i condicions socioeconòmiques**

Indicador 6.1. **Propietat forestal**

Indicador 6.2. **Contribució del sector forestal al PIB**

Indicador 6.3. **Benefici net**

Indicador 6.4. **Inversió en forests i silvicultura**

Indicador 6.5. **Treball al sector forestal**

Indicador 6.6. **Seguretat i salut en el treball**

Indicador 6.7. **Consum de fusta**

Indicador 6.8. **Comerç de fusta**

Indicador 6.9. **Dendroenergia**

Indicador 6.10. **Ús recreatiu en boscos**

5. Diagnosi del sector forestal català

La diagnosi del sector forestal s'organitzarà a través d'una matriu DAFO, és a dir, identificant les principals debilitats o febleses, amenaces, fortaleeses i oportunitats. A continuació es recull, a títol orientatiu, la matriu DAFO del PGGF 2014-2024, i que serà validada i actualitzada en el marc del procés de redacció i la participació amb els actors del PGGF 2024-2040.

FEBLESES (D)	FORTALESES (F)
D.01. Baixa rendibilitat econòmica dels aprofitaments forestals	F.01. Importància dels terrenys forestals
D.02. Valoració deficient dels recursos forestals (externalitats i productes no fusters)	F.02. Font d'equilibri i vertebració territorial
D.03. Necessitat d'aportació externa de recursos econòmics	F.03. Generador d'externalitats positives
D.04. Mancances administratives	F.04. Sector estructurat
D.05. Baixa professionalització i marginalitat dels treballadors agro-silvo-pastorals	F.05. Elevat grau de consens en la diagnosi de la situació
D.06. Comunicació insuficient entre els diferents agents	F.06. Experiència en processos participatius i estructures de corresponsabilitat
D.07. Manca d'incentius específics per equilibrar les diferències territorials	F.07. Capacitat de reacció del sector davant les polítiques proactives i estables
D.08. Propietat absentista respecte a la gestió en determinades zones	F.08. Capacitat de superar crisis i adaptació als canvis tant físics com socials
D.09. Existència de zones poc o mal gestionades	F.09. Sector surer competitiu, singular i ben estructurat
D.10. Infrarepresentació de certs tipus de boscos	F.10. Existència de gestió forestal sostenible en part del territori
D.11. Manca d'infraestructures (recreatives, protecció, gestió, etc..)	F.11. Certificació forestal
D.12. Necessitat davant els riscos naturals (incendis, plagues, vent, neu, inundacions)	F.12. Oferta formativa de grau mig i universitari
D.13. Manca de comunicació amb la societat	F.13. Existència de centres de recerca i desenvolupament tecnològic.
D.14. Dificultat de conciliar la producció i la protecció	F.14. Existència d'un sistema per a la detecció de focs forestals i l'actuació immediata
D.15. Mancances d'informació bàsica sobre els ecosistemes forestals en un context de canvi global	
AMENACES (A)	OPORTUNITATS (O)
A.01. Aparició de nous productes competidors i substitutius	O.01. Consideració dels terrenys forestals com a infraestructura bàsica del país
A.02. Mercats mundials de productes forestals oberts	O.02. Bona imatge internacional
A.03. Manca de planificació territorial integral a diferents nivells i entre sectors	O.03. Terciarització de les economies a les zones rurals
A.04. Ús i gaudi gratuït (free riding) dels béns i serveis forestals	O.04. Millora de la percepció pública i política dels boscos en els darrers 10-15 anys
A.05. Pèrdua d'importància de les funcions productives remunerades enfront de les socials	O.05. Interès popular pels boscos
A.06. Dificultats de gestió causats per la limitació d'espais protegits	O.06. Augment de les facultats decisòries a Catalunya
A.07. Pèrdua de pes de les zones meridionals en el context europeu	O.07. Vertebració de la societat civil i experiència de corresponsabilització
A.08. Canvi climàtic i contaminació atmosfèrica	O.08. Reforma de la PAC cap a una política integral del territori rural
A.09. Incendis catastròfics (i altres riscos)	O.09. Demanda d'energies renovables
A.10. Abandonament rural de la població	O.10. Progressos en la valoració de les externalitats
A.11. Evolució heterogènia dels espais forestals en el territori	O.11. Impuls donat pels processos internacionals
A.12. Educació ambiental i forestal social insuficient i predomini de la perspectiva urbana dels espais forestals	O.12. Flux de recursos, interès i formació generats pels Espais Naturals Protegits
A.13. Pressió urbana sobre els espais forestals	O.13. Assumpció social i política de la sostenibilitat com a pilar bàsic de totes les polítiques
A.14. Marginalitat del sector forestal respecte als altres sectors agraris	O.14. Augment de la demanda ambiental
	O.15. Major demanda de productes naturals i matèries primeres renovables
	O.16. Noves tècniques de suport (SIG, internet, TICs.)
	O.17. Reforçament dels instruments econòmics a la política ambiental
	O.18. Proximitat física de mercats industrials i terciaris
	O.19. Aparició de noves associacions forestals i increment de la vertebració del sector

6. Eixos estratègics i línies d'actuació del Pla

A manca d'una diagnosi i descripció dels boscos i terrenys forestals, i el sector forestal català actualitzades, tenint en compte les grans tendències identificades i actualment vàlides, el coneixement expert de les unitats tècniques del DACC i l'equip redactor del PGPF 2024-2040, s'han establert 5 **eixos estratègics** i 29 **línies d'actuació** amb la finalitat de donar compliment als objectius del Pla, i que serviran per al desenvolupament del programa d'accions del Pla en el conjunt del territori.

El següent requadre recull el conjunt d'eixos estratègics i línies d'actuació del Pla:

Eixos estratègics i línies d'actuació del Pla General de Política Forestal de Catalunya 2024-2040

Eix 1. Governança, Finançament i Comunicació

- LA 1.1. Planificació estratègica
- LA 1.2. Actualització de normatives forestals
- LA 1.3. Governança compartida dels boscos i participació dels ens locals
- LA 1.4. Finançament i fiscalitat forestal
- LA 1.5. Programa de comunicació i divulgació dels valors forestals

Eix 2. Bioeconomia i desenvolupament rural i territorial

- LA 2.1. Impuls de la gestió multifuncional planificada dels terrenys forestals
- LA 2.2. Incrementar la mobilització de productes fusters i optimització del cicle del carboni.
- LA 2.3. Mobilització d'altres productes forestals
- LA 2.4. Millora i diversificació de la transformació industrial i l'ús de bioproductes de valor afegit
- LA 2.5. Diversificació i dinamització del sector surer
- LA 2.6. Promoció de l'activitat silvopastoral i els sistemes agroforestals
- LA 2.7. Promoció de la gestió cinegètica i de les reserves de caça
- LA 2.8. Promoció de la gestió piscícola i pesca continental sostenible
- LA 2.9. Valorització de les externalitats i pagaments ambientals

Eix 3. Incendis forestals i adaptació al canvi climàtic

- LA 3.1. Impuls a la creació de paisatges resilents i gestió global del risc d'incendis forestals
- LA 3.2. Planificació, creació i consolidació de les infraestructures de prevenció d'incendis i suport a l'extinció
- LA 3.3. Boscos i aigua: foment de la gestió hidrològic-forestal i conservació de sòls forestals
- LA 3.4. Sanitat forestal: seguiment de l'estat vital dels ecosistemes forestals davant el canvi climàtic i gestió de les plagues i malures
- LA 3.5. Manteniment, millora i ús sostenible dels recursos genètics forestals
- LA 3.6. Restauració d'ecosistemes afectats per pertorbacions naturals i lluita contra la desertificació

Eix 4. Biodiversitat i infraestructura verda

- LA 4.1. Foment de la gestió forestal per a la conservació de la biodiversitat en els ecosistemes forestals
- LA 4.2. Definició i cartografia de la infraestructura verda forestal
- LA 4.3. Gestió i conservació de boscos de ribera
- LA 4.4. Gestió de las àrees d'interès faunístic y florístic
- LA 4.5. Ordenació de l'ús recreatiu dels terrenys forestals
- LA 4.6. Impuls al manteniment i millora del domini públic forestal i el domini públic hidràulic

Eix 5. Recerca, innovació i formació

LA 5.1. Impuls a la recerca aplicada i la transferència de coneixement i tecnologia forestal

LA 5.2. Impuls a la formació qualificada dels treballadors del sector forestal

LA 5.3. Impuls a la gestió de dades sobre el sector forestal

A més a més, el Pla preveu incloure una correspondència entre els eixos estratègics, els Criteris i Indicadors paneuropeus de gestió forestal sostenible i els objectius del Pla, per tal de facilitar la traçabilitat tant del compliment del Pla com de la seva adequació al marc europeu de planificació i gestió forestal sostenible. Un mateix eix estratègic (el “com”) pot correspondre a més d’un objectiu (el “què”), atès el caràcter transversal dels objectius.

7. Pressupost

El Pla inclourà el desglossament del pressupost d’acord amb les actuacions definides.

8. Orientacions de política forestal, eines de suport a la gestió i compatibilitats d’usos dels terrenys forestals a Catalunya

El Pla inclourà les orientacions de política forestal d’aplicació pel conjunt dels terrenys forestals de Catalunya, que hauran de ser desenvolupades en els documents de planificació forestal que preveu la legislació forestal i, en general, en l’exercici de la gestió forestal del país.

9. Normativa general

En aquest apartat s’inclouran les normes i orientacions que puguin derivar del desplegament i aplicació del Pla.

10. Sistema d’avaluació i seguiment

El sistema de seguiment i avaluació del Pla es portarà a terme a partir d’indicadors. Aquests indicadors han de permetre apreciar, en primer lloc, els canvis en els trets descriptius més importants dels terrenys forestals del país i, per altra banda, el grau de compliment del programa d’acció.

Es diferencien dos tipus d’indicadors:

- **Indicadors de seguiment bàsic (IdsB)**, referits als trets descriptius dels terrenys forestals del país.
- **Indicadors de seguiment específic (IdsE)** que permetran valorar el grau de compliment de les principals accions plantejades.

Assistència tècnica:
Eduard Plana, Enginyer de forests
Marta Serra, Geògrafa
Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya (CTFC)